

Chuyển trọng tâm chính sách dân số từ KHHGD sang dân số và phát triển

Nhân tháng hành động quốc gia về dân số và ngày Dân số Việt Nam 26/12, phóng viên Báo Thái Bình có cuộc trao đổi với ông Tô Hồng Quang, Phó Giám đốc Sở Y tế, Chi cục trưởng Chi cục Dân số - KHHGD về một số nội dung liên quan.

Đoàn công tác của Cục Dân số - KHHGD, Bộ Y tế thăm Bệnh viện Phụ sản An Đức.

Phóng viên: Xin ông cho biết kết quả nổi bật của công tác dân số - KHHGD trong thời gian qua?

Ông Tô Hồng Quang: Trong những năm qua, được sự quan tâm của Bộ Y tế, Tổng cục Dân số - KHHGD; sự lãnh đạo, chỉ đạo của các cấp ủy đảng, chính quyền; sự phối hợp của các ban, ngành, đoàn thể; đặc biệt là sự cố gắng, nỗ lực của đội ngũ cán bộ làm công tác dân số các cấp, công tác dân số - KHHGD của tỉnh đã đạt được những kết quả quan trọng. Trong đó, năm 2017 là năm thứ 16 liên tục Thái Bình duy trì được mức sinh thay thế, số con trung bình của một phụ nữ trong độ tuổi sinh đẻ đạt 2 con. Tỷ lệ tăng dân số tự nhiên trung bình hàng năm dưới 0,9%. Quy mô dân số tiếp tục giữ ổn định. Chất lượng dân số từng bước được nâng lên. Tuổi thọ trung bình của

người dân Thái Bình đạt 75 tuổi, cao hơn cả nước (tuổi thọ trung bình của người dân cả nước đạt 73 tuổi). Tỷ lệ trẻ em suy dinh dưỡng giảm xuống dưới 11,8%. Chỉ số phát triển con người (HDI) của Thái Bình nằm trong nhóm 14 tỉnh dẫn đầu toàn quốc. Các mô hình, đề án nâng cao chất lượng dân số như chăm sóc sức khỏe người cao tuổi, đề án nâng cao chất lượng dân số vùng biển, ven biển đã và đang tiếp tục được triển khai, duy trì có hiệu quả. Công tác chăm sóc sức khỏe sinh sản, sức khỏe bà mẹ và trẻ em, tư vấn sức khỏe sinh sản vị thành niên, thanh niên được triển khai đồng bộ...

Những kết quả đó đã góp phần nâng cao chất lượng dân số và sự phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh.

Phóng viên: Theo ông, trong giai đoạn hiện nay,

công tác dân số - KHHGD tỉnh ta gặp những khó khăn, thách thức gì?

Ông Tô Hồng Quang: Bên cạnh những kết quả đạt được, hiện nay, công tác dân số - KHHGD của tỉnh ta vẫn còn phải đối mặt với các nguy cơ, thách thức, đó là: số trẻ sinh ra và tỷ lệ sinh con thứ ba trở lên đang có chiều hướng tăng, quy mô dân số của tỉnh hiện lớn thứ 6 so với cả nước. Hiện tại, tỷ số giới tính khi sinh trên địa bàn tỉnh đang là 113 trẻ trai/100 trẻ gái. Tình trạng mất cân bằng giới tính khi sinh đang đặt ra nhiều vấn đề cần quan tâm, giải quyết. Bên cạnh đó, tỷ lệ bà mẹ mang thai được khám, xét nghiệm chẩn đoán trước sinh và trẻ sinh ra được sàng lọc chẩn đoán sơ sinh còn thấp, còn nhiều bà mẹ, gia đình chưa quan tâm nên vẫn còn những trẻ em sinh ra bị

đị tật bẩm sinh, thiếu men G6PD, suy giáp trạng và những bệnh tật khác, ảnh hưởng tới hạnh phúc gia đình, phát triển kinh tế - xã hội và giảm chất lượng dân số. Những năm gần đây, tỷ lệ người cao tuổi ngày càng tăng cao, hiện đang là 16% so với tổng dân số toàn tỉnh, trong khi việc chăm sóc người cao tuổi chưa đáp ứng được yêu cầu, nhất là những người cao tuổi cô đơn, tàn tật, không nơi nương tựa... Bên cạnh đó, kinh phí địa phương chi cho công tác dân số - KHHGD còn hạn hẹp.

Phóng viên: Xin ông cho biết định hướng, mục tiêu, nhiệm vụ công tác dân số trong thời gian tới?

Ông Tô Hồng Quang: Hội nghị lần thứ sáu Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XII đã ban hành Nghị quyết số 21-NQ/TW, ngày 25/10/2017 về công tác dân số trong tình hình mới. Nghị quyết xác định rõ: Dân số là yếu tố quan trọng hàng đầu của sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Công tác dân số là nhiệm vụ chiến lược, vừa cấp thiết vừa lâu dài, là sự nghiệp của toàn Đảng, toàn dân. Công tác dân số phải chú trọng toàn diện các mặt quy mô, cơ cấu, phân bố, đặc biệt là chất lượng dân số và đặt trong mối quan hệ hữu cơ với các yếu tố kinh tế - xã hội, quốc phòng, an ninh, bảo đảm phát triển nhanh và bền vững. Đầu tư cho công tác dân số là đầu tư cho phát triển. Nhà nước ưu tiên bố trí ngân sách, đồng thời đẩy mạnh xã hội hóa; tranh thủ sự hỗ trợ của quốc tế bảo đảm nguồn lực cho công tác dân số.

Nghị quyết cũng nêu rõ, tiếp tục đẩy mạnh chuyển trọng tâm chính sách dân số từ KHHGD sang dân số và phát triển. Duy trì vững chắc mức sinh thay thế (bình quân mỗi phụ nữ trong độ tuổi sinh đẻ có 2,1 con), quy mô dân số 104 triệu người. Tỷ số giới tính khi sinh dưới 109 bé trai/100 bé gái sinh ra sống; tỷ lệ trẻ em dưới 15 tuổi đạt 22%; tỷ lệ người già từ 65 tuổi trở lên đạt 11%; tỷ số người phụ thuộc chung đạt 49%. Tỷ lệ nam, nữ thanh niên được tư vấn, khám sức khỏe trước khi kết hôn đạt 90%. Tuổi thọ bình quân khoảng 75 tuổi, trong đó thời gian sống khỏe mạnh đạt tối thiểu 68 năm; 100% người cao tuổi có thể bảo hiểm y tế, được quản lý sức khỏe, được khám chữa bệnh, được chăm sóc tại gia đình, cộng đồng, cơ sở chăm sóc tập trung. Chiều cao người Việt Nam 18 tuổi đối với nam đạt 168,5cm, nữ đạt 157,5cm. Chỉ số phát triển con người (HDI) nằm trong nhóm 4 nước hàng đầu khu vực Đông Nam Á. Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng về công tác dân số. Thống nhất nhận thức của cả hệ thống chính trị và các tầng lớp nhân dân, tạo sự đồng thuận cao trong toàn xã hội.

Thời gian tới, cần đưa công tác dân số, đặc biệt là nâng cao chất lượng dân số thành một nội dung trọng tâm trong công tác lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy, chính quyền các cấp. Thực hiện lồng ghép có hiệu quả các yếu tố dân số trong các chiến lược, quy hoạch, kế hoạch phát triển của cả nước, của từng ngành, từng địa phương. Phát huy tối đa lợi thế dân số vàng, thích ứng với già hóa dân số. Phát triển mạng lưới cung cấp các dịch vụ tư vấn, chẩn đoán sớm bệnh tật trước sinh, sơ sinh, hỗ trợ sinh sản, tư vấn, kiểm tra sức khỏe sinh sản trước hôn nhân. Chủ động, tích cực hội nhập, tăng cường hợp tác quốc tế trong lĩnh vực dân số. Tranh thủ sự đồng thuận, hỗ trợ về tài chính, tri thức, kinh nghiệm và kỹ

thuật của các nước, các tổ chức quốc tế. Tiếp tục kiện toàn tổ chức bộ máy làm công tác dân số theo hướng tinh gọn, chuyên nghiệp, hiệu quả, bảo đảm sự lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy, chính quyền địa phương, đồng thời thực hiện quản

lý chuyên môn thống nhất. Có chính sách đãi ngộ thỏa đáng, nâng cao hiệu quả hoạt động của đội ngũ công tác viên ở thôn, tổ dân phố.

Phóng viên: Xin trân trọng cảm ơn ông!

HÀ DUNG
(thực hiện)

1. Tuyên truyền cổ động nhân tháng hành động quốc gia về dân số 2017.
2. Tư vấn sử dụng dịch vụ KHHGD.
3. Phát tờ rơi tuyên truyền tới học sinh.
4. Lừa tuổi vị thành niên tìm hiểu công tác Dân số - KHHGD.

Sàng lọc trước sinh và sơ sinh - tránh hậu quả nặng nề do dị tật

Giảm tối đa số trẻ sinh ra bị dị tật bẩm sinh, đưa những trẻ từ một bệnh nhân thành một người khỏe mạnh, giảm tỷ lệ tử vong trẻ em và tỷ lệ trẻ em chậm phát triển, góp phần nâng cao chất lượng dân số. Đó là ý nghĩa và tầm quan trọng của chương trình sàng lọc trước sinh, sơ sinh đang được triển khai mạnh mẽ trên địa bàn tỉnh.

Bắt cứ bậc cha mẹ nào cũng mong muốn con mình sinh ra được lành lặn, khỏe mạnh và phát triển bình thường. Tuy nhiên, thực tế có nhiều trẻ sinh ra mắc các dị tật bẩm sinh, để lại nỗi đau bệnh tật, thiệt thòi cho trẻ và gánh nặng cho gia đình và xã hội. Theo bà Đoàn Thị Thanh Hằng, Phó Chi cục trưởng Chi cục Dân số - KHHGD tỉnh: Số liệu thống kê của ngành Y tế cho thấy, hàng năm có khoảng 3% số trẻ được sinh ra bị dị tật bẩm sinh, trong đó có khoảng 8,3% bị chết trong thời kỳ sơ sinh và 25% số trẻ tử vong chu sinh (tử vong ngay sau đẻ) do bị dị tật bẩm sinh. Những con số này cho thấy mức độ ảnh hưởng nghiêm trọng của dị tật bẩm sinh tới chất lượng nguồn nhân lực nói riêng, chất lượng dân số nói chung. Tuy nhiên, những nỗi đau, hậu quả do dị tật bẩm sinh có thể phòng tránh được bằng biện pháp thực hiện xét nghiệm sàng lọc trước sinh và sơ sinh. Đây cũng là mục tiêu chính của đề án nâng cao chất lượng dân số thông qua xây dựng và mở rộng hệ thống sàng lọc trước sinh và sơ

Cán bộ dân số xã Đông Hoàng (Đông Hưng) tư vấn sử dụng các dịch vụ dân số - KHHGD.

sinh tại tỉnh Thái Bình, giai đoạn 2016 - 2020. Thực hiện đề án, từ tháng 3/2017, Chi cục Dân số - KHHGD tỉnh đã phối hợp với Công ty Cổ phần Thương mại An Đức khai trương, đưa vào hoạt động Trung tâm sàng lọc, chẩn đoán trước sinh và sơ sinh tỉnh Thái Bình, trực thuộc Bệnh viện Phụ sản An Đức. Đây là 1 trong 6 trung tâm chẩn đoán trước sinh và

sơ sinh của cả nước và là trung tâm thực hiện theo mô hình xã hội hóa đầu tiên. Cùng với Bệnh viện Phụ sản, Khoa sản Bệnh viện Đa khoa thành phố, công tác sàng lọc trước sinh và sơ sinh trên địa bàn tỉnh từng bước đi vào nền nếp và phát huy hiệu quả. Tính đến hết tháng 10/2017, tại Bệnh viện Phụ sản và Bệnh viện Đa khoa thành phố có 108 trẻ được

lấy máu xét nghiệm miễn phí, trong đó phát hiện có 3 trẻ có kết quả dương tính với bệnh thiếu men G6PD. Theo báo cáo của Trung tâm sàng lọc và chẩn đoán trước sinh và sơ sinh tỉnh Thái Bình, có 30.742 ca được chẩn đoán sàng lọc trước sinh và sơ sinh, đạt 152% kế hoạch năm, trong đó có 104 ca có nguy cơ mắc bệnh down; 7.568 ca trẻ được sàng lọc sơ sinh,

đạt 61,4% kế hoạch, trong đó có 82 trẻ có kết quả xét nghiệm dương tính với các bệnh thiếu men G6PD gây dễ vỡ hồng cầu, vàng da, biến chứng thần kinh, chậm phát triển tâm thần, vận động; suy tuyến giáp trạng bẩm sinh, rối loạn hoặc thiếu hụt tổng hợp hormone tuyến giáp, chậm phát triển trí tuệ, bệnh tăng sản thượng thận bẩm sinh, rối loạn nhiễm sắc thể giới tính... Số ca phát hiện sớm dị tật đều được hướng dẫn can thiệp, điều trị, theo dõi, quản lý bất thường bẩm sinh ở thai và trẻ sơ sinh. Việc phát hiện, điều trị sớm ngay từ giai đoạn bào thai và sơ sinh có ý nghĩa đặc biệt giúp trẻ tránh được những hậu quả nặng nề về cả trí tuệ và thể chất. Cũng nhờ sàng lọc, nhiều căn bệnh nguy hiểm như suy giáp trạng bẩm sinh, thiếu men G6PD có thể điều trị thành công nếu được phát hiện điều trị sớm.

Bác sĩ CKII Phạm Thị Đồng, Giám đốc Bệnh viện Phụ sản An Đức cho biết: Trung tâm sàng lọc và chẩn đoán trước sinh, sơ sinh được đầu tư các trang thiết bị máy móc đồng bộ, đặc biệt có hệ thống siêu âm và xét nghiệm hiện đại, có thể sàng lọc chẩn đoán trước sinh và sơ sinh và phát hiện được trên 40 loại bệnh với độ chính xác cao. Tất cả các bà mẹ mang thai khi đến đây đều được tư vấn về ý nghĩa và hiệu quả của các biện pháp sàng lọc chẩn đoán trước sinh và sơ sinh. Được siêu âm phát hiện sớm những bất thường về hình thái thai; chọc ối phân tích nhiễm sắc thể của thai nhi. Trẻ sơ sinh được lấy máu gót chân để phát hiện các bệnh rối loạn bẩm sinh liên quan đến nội

tiết - chuyển hóa - di truyền thường gặp.

Chị Trần Thị Mai, một thai phụ đến từ huyện Tiên Hải cho biết: Nhờ lần sinh đứa con thứ nhất, khi đó cả nhà hồi hộp, lo lắng suốt thời gian mang thai bởi không biết đứa bé sinh ra có khỏe mạnh, lành lặn không. Lần sinh thứ 2 này, biết được chương trình sàng lọc chẩn đoán tử cân bộ dân số, chị đi khám thai thường xuyên và quyết định đăng ký tham gia sàng lọc trước sinh tại Trung tâm chẩn đoán và sàng lọc trước sinh và sơ sinh Thái Bình. Biết con mình phát triển bình thường, chị và cả nhà rất yên tâm, phấn khởi, không lo lắng như lần mang thai trước. Cũng như chị Hằng, hầu hết các thai phụ hiện nay đều đi kiểm tra, thăm khám thai theo đúng quy định tại các cơ sở y tế. Chị Hoàng Thị Hải, xã Bình Thanh, huyện Kiến Xương cho biết: Đến Bệnh viện Phụ sản An Đức, chị được các bác sĩ tư vấn sàng lọc trước sinh để bảo đảm con sinh ra khỏe mạnh. Chị thấy việc khám sàng lọc là rất quan trọng và cần thiết, vì nhiều người không biết, không khám sàng lọc, không may con sinh ra bị bệnh không những con bị thiệt thòi mà cũng vất vả vì con.

Theo bà Đoàn Thị Thanh Hằng, Phó Chi cục trưởng Chi cục Dân số - KHHGD tỉnh: Một trong những mục tiêu của công tác dân số nêu tại Nghị quyết hội nghị lần thứ sáu, Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XII là: 70% phụ nữ mang thai được tầm soát ít nhất 4 loại bệnh tật bẩm sinh phổ biến nhất; 90% trẻ sơ sinh được tầm soát ít nhất 5 bệnh bẩm

Ông Tô Hồng Quang, Phó Giám đốc Sở Y tế, Chi cục trưởng Chi cục Dân số - KHHGD tỉnh

Vi mục tiêu cải thiện, nâng cao chất lượng giống nòi và sự phồn vinh của xã hội, hướng tới một tương lai hạn chế đến mức thấp nhất người khuyết tật do các bệnh bẩm sinh gây ra, việc thực hiện sàng lọc trước sinh và sơ sinh không chỉ là chuyên cá nhân của gia đình nào mà chính là bước đi lâu dài của ngành dân số nói riêng và cả xã hội nói chung.

Bác sĩ Lương Thị Thơm, Trưởng khoa Xét nghiệm, Trung tâm sàng lọc chẩn đoán trước sinh và sơ sinh tỉnh Thái Bình

Thực hiện sàng lọc trước sinh và sơ sinh là biện pháp hiệu quả nhất nhằm phát hiện, can thiệp sớm bệnh tật ở thai nhi và trẻ sơ sinh, giúp trẻ sinh ra khỏe mạnh, phát triển bình thường, giảm hậu quả nặng nề do dị tật bẩm sinh, góp phần nâng cao chất lượng dân số.

Chị Tô Văn Anh, cán bộ dân số xã Đông Hoàng, huyện Đông Hưng

Là cán bộ dân số, tôi hiểu rõ vai trò quan trọng của công tác sàng lọc, chẩn đoán trước sinh và sơ sinh. Vì vậy, trong quá trình thực hiện nhiệm vụ, tôi thường xuyên tư vấn cho các bà mẹ mang thai nên khám sàng lọc để biết tình trạng thai nhi, bảo đảm con mình sinh ra được khỏe mạnh và phát triển bình thường.

sinh phổ biến nhất. Tháng hành động quốc gia về dân số và ngày Dân số Việt Nam 26/12 năm 2017 cũng có chủ đề: "Thực hiện tầm soát, chẩn đoán sớm bệnh tật trước sinh và sơ sinh góp phần nâng cao chất lượng dân số". Hiện Chi cục Dân số - KHHGD tỉnh đang chú trọng đẩy mạnh

công tác tuyên truyền nhằm nâng cao nhận thức của người dân, giúp các bà mẹ mang thai sớm tiếp cận với các dịch vụ chẩn đoán trước sinh, sơ sinh, góp phần thực hiện các mục tiêu về công tác dân số và nâng cao chất lượng dân số trong thời gian tới.

HÀ ANH